

засиленото влияние на Византия и на гъркинята царица, Петровата съпруга и внучка на императоръ Романа Лакапина.

2. Областно управление. — Жупитѣ или областитѣ, иначе хора, по византийската терминология, били управлявани отъ жупани, за каквито въ известно време били назначавани и заслужилитѣ воеводи. Вследствие на това въ много мѣста тѣ запазили своето военно название, а самитѣ подобни жупи сж били наречени воеводства, име преминало и въ време на турското владичество — войводалѣкъ. Таквизъ войводалѣци е имало много въ Румели (Европейска Турция); въ Цариградъ, както споменахме на друго мѣсто, и до сега се знае „войвода дареси“ (войводски участѣкъ)) и „войвода юкушу.“

Хрисовулитѣ даватъ общото име владалци на областнитѣ управители и ги дѣлятъ на „владалци царства ми“ и „владалци господствующи по царству ми“. Първитѣ сж били назначаванитѣ отъ владѣтеля, коронни чиновници, а другитѣ — онѣзи, които по право на наследство, законно или произволно, имали автономна властъ, които обаче не сж отивали до тамъ, щото да се провъзгласятъ за напълно независими. Тѣзи владалци — полуфеодали искалъ да ограничи Симеонъ и даже да ги унищожи, за която целъ ги викалъ въ столицата, давалъ имъ високи дворцови служби и на мѣстото имъ той самъ назначавалъ други, „владалци царства ми“. Въ источницитѣ се срѣщатъ владалци или владаци, наричани комити, а жупитѣ имъ комитати. Гръцкитѣ източници ги опредѣлятъ като „велможи, имащи собствени отреди — дружини“. Споредъ проф. Златарски, съ тѣзи комити трѣбва да се свържатъ началницитѣ на голѣмитѣ славянски общини, комитури, които образували въ завѣтитѣ отъ тѣхъ византийски области и отпосле били припознати отъ Византия, подъ условие да даватъ спомагателни войски. Нашето мнение е, че византийцитѣ сж давали това название на „владалци господствующи по царству ми“, а такива е имало и извънъ предѣлитѣ на държавата, които въ действителностъ били длѣжни, ако и полукасали, да даватъ намиращитѣ се у тѣхъ на разположение и поддържани отъ тѣхъ военни отреди.

Въ градоветѣ имало жупани съ особеното название кефалии, отъ гръцкото кефали (глава) и катепани, метатеза отъ капитани. Тѣ имали широка властъ — управителна, сждебна и фискална.

Между областнитѣ държавни служители трѣбва да се поменатъ кастрофилакси—началници на градищата-крепости и гарнизонитѣ въ тѣхъ, алагатори и стратори—началници на военни отряди и десетници, за които се говори въ хрисовулитѣ и отъ които трѣбва да се предполага за сотници и тисящници.

Имало е и редица фискални чиновници.

3. Самоуправление. — Най-стариятъ славянски общественъ строй ималъ едно широко самоуправление: въ задругитѣ, общинитѣ и племеннитѣ групи, които сж били управлявани обикновено отъ избрани или правимащи старей.

Въ всичко време следъ уреждането на българската държава селата и сборъ отъ села (общини) продължавали да живѣятъ при единъ режимъ, който не е засѣгалъ тѣхната вътрешна автономия. Начело на селото билъ единъ князь, кметъ, челникъ или другъ старей, който наедно съ други избрани старейшини се грижилъ за реда, за мира и безопасността въ своя районъ. Общината, фактически юридическо лице, е отговаряла за всички престѣпни деяния, особено за убийства, извършени въ чертата (предѣла) на